

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

" 1961"

Szerző:

Cím:

Tűnjék el a Bungyi!

Három telep és a Hatház — Nyolc testvérből csak kettő — Mi lesz veled, Marika?

Séta a „megbélyezett” utcában

Esti Szólap,
1961. febr. 11.

Kevés embernek akad erre dolga; a Nagyvárad tér villamosokkal és buszokkal zsúfolt szigetén átvergődők közül csak a postás fordul be az utcába, így délelőttönként. „Márk úr, Lajoskám, jött-e pénzem, levelem?”, szölgítják meg, aszerint, hogy közértből cekkelrel hazatérő fiatalaszony, vagy vödret az utcai vízcsapnál ráérsen telecsorgató nyugdíjas az illető. A postás ruganyosan lépked végig a nyílegyenes két kilométeren, le a Soroksári úti sarokig, a Vágóhídig. Néhány telepre kell betérnie, aztán ott a gyönyörű bolgár kultúrotthon, egy szintén nemrég elkészült emeletes ház — más önálló épület nincs is a Vágóhíd utcában. Hosszú palánkok mögött bálákba préselt szalmakötegek, sportpályák, grundok, s idáig nyúlik a Hámán Kató téri piac. Mindezek fölött két-három ködbe-halványuló vonalpar: utcákkal arrább gyárkérmények emelkednek.

Ebben a halk ferencvárosi utcában jártam többször is a héten. Ismertté vált a közelmúltban; ha valahol kimondják a szót: huligán, sokak képzetében óhatatlanul felmerül: „Vágóhíd utca”. Ismertté vált, nem ok nélkül. És ma?

Egy nyolcadik általánost végzővel beszélgetek: nyugodt és értelmes fiú.

— Múltkoriban a tanárnőnk előadást tartott a huliganizmusról. Mind igaz volt, értettük, és helyeseltük a szavát, de ahogy kimondta: Vágóhíd utca, majd elsüllyedtem...

Keserűvé vált hangon teszi hozzá a tizennégy éves gyerek: — Én meg folyton arra gondolok: felvesznek-e majd ipari tanulóknak, ha bediktálom a lakóhelyemet...

Mosolygok: — Ugyan...

Az első telepen történt ez. Nem is nevezhető telepnek ez az épülettömb; friss citromzöld a színe, emeletes

„városi házak”. Öt telepből áll tulajdonképpen az utca. Ezekből három az „igazi” telep: kettő a lebontott Valériához hasonlatos, de jóval kisebb, a harmadik később, 1938-ban épült, s már nem deszka-, téglafalú.

Hat barakkból áll csupán a Hámán Kató tér fölötti telep. Wohl Jenőtől kérdezősködöm a barakklakások egyikében. Telepfelügyelő, 1939-től honos Vágóhíd utcai, ismer tehát mindenkit. Benyitunk a „bérlemények” — három megüresedett már a 78-ból, gazdáik a József Attila-telepen kaptak új lakást — némelyikébe. Egy modern, zöld rekamiés, háromajtós-szekrényesben újra arról hallok, amiről a nyolcadikos fiú beszélt. B. Dénes gyárban dolgozik:

— Reggel, alig hogy odaállunk a géphez, már azzal „húznak”: no, komám, nem készülődik újra valami az utcákban? Mondom: eriggyetek, mi közöm nekem ahhoz a dologhoz. Nem haragudtam én ott senkire soha, de most már kezdem unni a játékot. Mert csakugyan, miért, mi rosszat tettem én? Hát, nem odaát...

De elharapja a szót.

A „hatbarakkal” szemben, félig felhúzott téglafalak mögött emelkedik a Hatház.

Vágóhíd utca 23—29. A László-kórház és a Fások sporttelepe veszi körül, s mögötte húzódik a hírhedtté vált „Bungyi”, másnéven „Csiti”. A ferencvárosi kiserdő volt itt, innen költöztek 38-ban a szomszédos kistelepre — most 27 millióból átépítik — a bunkerlakók. Kiirtották az erdőt, de megmaradt a bokros terület, amelyen keresztül gyalogút vezet a Ferencvárosi-pályaudvarhoz.

A Hatház: emeletes épületcsoport, szép és modern; kertcské a házak között, télire újságpapírral bebugyvolált földbe hajtott végű rózsafákkal.

A nemrég elítélt 12 Vágóhíd utcai garázdálkodó közül tíz itt lakott.

A telepfelügyelő előveszi nagykönyvét: 168 család, majd nyolcszáz ember neve van benne. Jogász és főorvos. Ganz-MAVAG-gyári vágóhídi, hűtőházi, konzervgyári, Csepelre és a XII. kerületbe. Budapest minden részébe járó, tisztességgel dolgozó munkások. Borzasan, hálókabátban nyújt kezét a húszéves ifjú: Gack Károly. Délutános, azért a késői ébredés. Anyja már előzőleg sok színű gyapjúterítőket mutatott, hogy nézzem, ezeket készíti szabadidejében a fia. S fényképeket vett elő, rajtuk szintén a Karcsi, amint korcsolyatáncot lejt egy lánnyal.

— Igen, műkorcsolyázó vagyok a Petőfiben. Itt lakik a Sipos, ismeri, a válogatottból, a kis Farkas, a Vasasból, szintén NB I-es, aztán a Bognárlányok, kézilabdázó-válogatottak...

Hangot vált: — Az edzések miatt most olyan helyre szeretnék elmenni, ahol csak egy műszakban dolgoznék... De...

S ismét: felveszik-e? Valahogy benyomult az emberek tudatába ez a megbélyegzés. Olyannyira, hogy az 1946-ban ideköltözött Gack-család komolyan foglalkozik a lakáscsere gondolatával. De nemcsak ők: a szomszédban a Marosvölgyiek — ott a nagylány is sírva jött haza a gyárból, ahol valaki az utcát emlegette —, s mások is figyelik az újsághirdetéseket.

Megfutamodás? Miért? Mi elől? Hisz éppen az imént hallottam olyan konyhai eszmecserét a fiatalok öltözködéséről, táncról, divatról, hogy bizvást illemkódexbe valók a vélekedések: hiszen a háztömb sem kívülről, sem belülről nem más, mint mondjuk egy belvárosi ház és lakói... S a szenny lekopott.

Szerencsére, korántsem általános ez a hirtelen jött elvágyódás, s még akik hangoztatják, azoknál is múló tünet, mondhatnók: divat. Géczi Ferencnében például aligha vetődött fel a költözés, 1942, tehát elkészülte óta lakják a Hatházat, férje a Klement Gottwaldban dolgozik. Sajátos probléma az övé: fiatal lányt szeretne révbe juttatni, mégpedig a két elítélt Bán-fió 16 éves Mária hűgát. Amikor kipattant az ügy — a telepen mindenki tudja, mit értsen ezalatt —, nagy volt a felháborodás;

máig se csökkent, de hát akik nem vétkeztek, így Marikát is, meg kell menteni.

A Bán-család élete itt zajlott le, a nagy közösség nyilvánossága előtt. Beteganya, iszákos apa, mindkettejük korai halála — igen, az „okok” címszó alatt rendőrségi jegyzőkönyvekben, bírósági aktákban vissza-visszatérő pontok egyike. Nem éppen vaslogikájú a következmény, de ezúttal így történt: ketten munkakerülők, tolvajok, majd a Bungiban kalózkodók lettek. De csak ketten: nyolcan testvérek ugyanis, a legidősebb például lakóbizottsági elnök, a többi is derék munkás.

Marika a legfiatalabb. Zippzárás kék melegítő, vállra szétterülő sötétbarna haj; leül a díványra, feláll, magyaráz: — Összesen tíz hónapot dolgoztam a Csokoládégyárban, nem vettem vissza. Máshol is jelentkeztem... hiába. Mit tegyek?

Gécziné s Endrődiné, aki tanácstag is, próbáltak segíteni. A közvélemény, a gyári felvételt intézők egy részében támadt merev elzárkózás, úgy látszik, nagyon helyesen, megtörik végre. Bán Marika ügyében most a rendőrség is megígérte közbenjárását, segítségét.

Nemcsak egy-egy embersors helyrebillentésén fáradoznak az asszonyok:

— Kértük a tanácsot, sürgősen rendezzék a „Csitit”. Tavaszra, nyárra ne hajtsan ott lombot egy bokor se...

Keresztényi Nándor